

УДК 378.314.6(430)“18/19”

АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ МЕТОДУ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ У НІМЕЧЧИНІ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

А. Ш. Хамаршех

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна. E-mail: anastasia_ha_92@hotmail.com

Розглянуто основні тенденції розвитку проектної методики в Німеччині кінця ХІХ – початку ХХ століття. Вказано причини відмови від використання виключно класичних методів навчання та перехід до поєднання їх з інтерактивними методами навчання, зокрема, методу проектного навчання. Наведено основні методичні розробки німецьких педагогів в даній галузі за вказаний період. Визначено переваги використання методу проектного навчання та вміння, які учні набувають завдяки використанню методу проектів. Визначено перспективи для подальшого поглибленого дослідження питання розвитку методу проектного навчання у Німеччині як країни з високо розвинутою системою освіти. Мета роботи – аналіз загальних тенденцій розвитку методу проектного навчання у Німеччині наприкінці ХІХ – початку ХХ століття.

Ключові слова: метод проектного навчання, знання, уміння, навички.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. У зв'язку з переходом України до Болонської системи освіти надзвичайно важливим є використання педагогічного досвіду країн Західної Європи, зокрема наробок щодо використання інтерактивних методів навчання, таких як метод проектів. Аналіз наукових праць свідчить, що аналіз загальних тенденцій розвитку методу проектного навчання у Німеччині кін. ХІХ – поч. ХХ ст. допоки не здійснювався.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. На рубежі ХІХ–ХХ століть з'являється ціла низка нових концепцій освіти і виховання, що склали у своїй сукупності якісно нову теоретичну базу розвитку шкільництва у Західній Європі. Провідними чинниками розвитку педагогічної думки у цей період стали такі: а) невідповідність школи вимогам часу, перш за все, потребам промислового виробництва у кваліфікованих робітниках та науково-технічних кадрах, що стала не тільки освітньою, а й державною проблемою; б) розвиток науково-технічного прогресу, який вимагав надання учням у школі значно більшого обсягу знань, умінь та навичок; в) накопичення педагогікою та психологією достатньої для побудови нових концепцій кількості знань про природу дитинства та пізнавальні процеси [1]. Саме ці чинники й призвели до впровадження методу проектів у процес навчання в Німеччині ХІХ–ХХ століть.

За одним із засновників методу проектів, В.Х. Кліппатриком [2], метод проектів – це освітня технологія, спрямована на здобуття студентами знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них специфічних умінь та навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку. Робота над проектом – практика особистісно-орієнтованого навчання в процесі конкретної праці студента, на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів і майбутньої професійної діяльності.

Так, у Німеччині ідеї проектної діяльності були покладені в основу концепції загальної освіти Б. Отто, який визначав проект як засіб зв'язку теорії з практикою. Подальший розвиток метод проектів з німецькою назвою «Vorhaben» («задум») отримав

працях Ф. Карсена, Г. Кершенштейнера, О. Хаазе та інших. Ф. Карсен розглядав «проект» як кращий метод, що має потенціал піднести суспільство на вищий шабель культури, тоді як О. Хаазе вважав його однією з форм початкової освіти. Педагого-реформатор А. Рейнвейн наголошував на тому, що «проект» виконує роль методичного ядра самовиховання. Проте всі вони були одностаїнні в тому, що за такої системи навчання учні працюють більш зацікавлено й наполегливо, стають більш відповідальними й соціальними [3].

Німецький педагог А. Флітнер характеризує проектну діяльність як навчальний процес, в якому беруть участь розум, серце і руки ("Lernen mit Kopf, Herz und Hand"), тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється через призму особистого ставлення до неї і оцінку результатів в кінцевому продукті [4].

Великою перевагою проектної діяльності є вміння, які набувають учні, а саме: а) планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; б) використовувати багато джерел інформації, самостійно збирати і накопичувати матеріал; в) аналізувати, співставляти факти, аргументувати свою думку; г) приймати рішення; д) установлювати соціальні контакти (розподіляти обов'язки, взаємодіяти один з одним); е) створювати "кінцевий продукт" – матеріальний носій проектної діяльності, представляти створене перед аудиторією [2]. Саме тому метод проектів активно залучався у використання в процесі навчання в школах Німеччини кін. ХІХ–поч. ХХ ст.

Ідеї проектного навчання були покладено в основу функціонування Йена-план-школи П. Петерсена у Німеччині, в якій зміст навчального матеріалу визначався інтересами учнів з урахуванням їх індивідуальних здібностей. Застосовування проектів у навчальному процесі давало можливість максимально враховувати інтереси дитини та розвивати її творчі здібності; пов'язувати навчальний матеріал із життям тих, хто навчається; визначати цікаві форми і методи оцінювання діяльності кожного учня. Не-

обхідно зазначити, що ця школа і сьогодні входить до четвірки кращих освітніх закладів [5].

ВИСНОВКИ. Аналіз загальних тенденцій розвитку методу проектного навчання у німецькій педагогіці кін. XIX. – поч. XX ст. дозволив зробити висновки щодо її сутнісних характеристик.

Розвиток проектної технології відбувався від розуміння її як засобу поєднання теорії з практикою до усвідомлення можливості за рахунок використання даного методу навчання враховувати особливості і інтереси дитини, розвивати її творчі здібності та комунікабельні вміння. Надалі метод проектів передбачав використання цілої сукупності проблемних методів: навчання у малих групах, «мозкова атака», дискусії, рольова гра проблемної спрямованості, рефлексія тощо. Дослідження цього питання не вичерпує зазначеної проблеми. Особливо перспективним може бути визначення особливостей застосування проектної технології навчання у сучасних закладах освіти Німеччини.

ANALYSIS OF PROJECT TECHNOLOGY DEVELOPMENT COMMON TENDENCIES IN GERMANY OF XIX – XX CENTURE

A. Khamarshekh

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine. E-mail: anastasia_ha_92@hotmail.com

The article deals with the main project development tendencies in Germany of XIX– XX cen. The paper highlights the reasons of giving up on classical methods of training and starting using interactive methods of training (e. g. project technology). The article concentrates on the main methodological elaborations of German teachers who worked over this question during the pointed period as well as advantages of using this technology and skills that students can get through working with this technology. Some perspectives for further studying were also appointed.

Key words: method of project-based learning, knowledge, abilities, skills.

REFERENCES:

1. Zosymenko, O.V. (2006), "Project technology development periodization", *Pedagogichni nauky: zb. nauk. prats SumDPU im. A.S. Makarenka*, Vol. 2, pp. 238–245. (in Ukrainian)

2. Klippatryk, V.H. (1925), *Metod proektov. Prymeneniye tselevoy ustanovky v pedagogicheskom protsesse* [Project technology. Using goal adjustment in pedagogical process], Brokhaus-Effron, Leningrad. (in Russian)

ЛІТЕРАТУРА

1. Зосименко О.В. Періодизація становлення та розвитку проектного навчання // Педагогічні науки: зб. наук. праць СумДПУ ім. А.С. Макаренка. – Суми, 2006. – Ч. 2. – С. 238–245.

2. Клиппатрик В.Х. Метод проектов. Примененіе целевой установки в педагогическом процессе. – Л.: Брокгауз-Ефрон, 1925. – 43 с.

3. Thomas C. Hunt, Thomas J. Lasley. Encyclopedia of educational reform and dissent. – London: Sage Publications, 2009. – 1112 p.

4. Knoll M. Lernen durch praktisches Problemlosen, 1860–1915 // Zeitschrift fur internationale erziehungswissenschaftliche Vorschung. – 1991. – № 8. – PP. 103–127.

5. Newell R.J. Passion for learning: How project-based learning meets the needs of 21st-century students. – Manchester: R&L Education, 2003. – 136 p.

Хамаршех Анастасія Шахер,
студент,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського,
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук,
39600, Україна
Тел.: +38(063) 286-53-10
E-mail: anastasia_ha_92@hotmail.com

Khamarshekh Anastasiya Shaker,
Student,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi
National University,
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk,
39600, Ukraine
Tel.: +38(063) 286-53-10
E-mail: anastasia_ha_92@hotmail.com